

◀◻● PETER VANTYGHEN ●◻▶

365 ALBUMS

DIE JE BELUISTERD MOET HEBBEN

◻▶ LANNOO ◻▶

*'It makes no difference if it's sweet or hot
Just give that rhythm everything you got
Oh, it don't mean a thing if it ain't got that swing'*

— LOUIS ARMSTRONG, 1932

***Luister een jaar lang naar steengoede albums
uit honderd jaar populaire muziek.***

Sommige topalbums in dit boek ken je vast wel: *Rumours* van Fleetwood Mac, *Kind of blue* van Miles Davis, *Lemonade* van Beyoncé... Andere zullen nieuw zijn: *Tri repetae* van Autechre of *La leyenda del tiempo* van Camarón de la Isla. Of vergeten, zoals Frank Sinatra's *Songs for swingin' lovers* en de negende van Will Tura.

Zijn dit nu *de beste* albums?

Een beetje wel, maar nee, dat was niet het eerste criterium in onze selectie.

Zijn het dan *de belangrijkste*?

Sommige hebben die reputatie mee, maar ook niet alle.

Want wie of wat beslist dat eigenlijk, wat 'het beste' of 'het belangrijkste' is?

Gewoon: dit zijn allemaal erg goeie albums, die het verdienen vandaag gehoord te worden. De keuze is gemaakt in een virtueel overleg met duizenden muzikfans online die graag over goeie albums discussiëren. En door het lezen van honderden interviews waarin artiesten over hun werk vertellen.

Op basis van samenspraak, vanuit enkele duidelijke criteria en met een persoonlijke touch: zo kwam deze lijst met 365 albums tot stand.

Waarom deze lijst der lijsten?

Wel, weet je, muziek is vandaag alom beschikbaar. Het succesvolste streamingplatform ter wereld, Spotify, heeft zo'n 40 miljoen muziekstukken staan. Laten we er eens vanuit gaan dat een stuk gemiddeld drie minuten duurt: dat betekent dan 120 miljoen minuten muziek. Twee miljoen uren. 84.000 volledige dagen. 228 jaren.

Een vriend mailde me onlangs: 'Dit is onze 21ste-eeuwse rijkdom: alle kunst ter wereld *at our fingertips*. Geen keizer kende ooit zo'n luxe.' Maar een keizer vond nog zijn weg in zijn paleizen. De streamingdiensten zijn echter als een oceaan: een immense waterplas, maar je kan er sterven van de dorst.

Dit boek is als een kaart die in die oceaan de weg toont. Elke dag krijg je een album cadeau. Ervan uitgaand dat er twaalf songs op een album staan, wijst dit boek dus de weg naar 36.000 minuten muziekplezier. 25 volledige dagen. Dat is beheersbaarder. Dit boek is geen oceaan, maar een flinke fles water, en daarmee kun je jouw dorst lessen.

Een pleidooi voor het album

Hoe we kozen? Vooreerst: dit is een lijst met **albums**. Muziekalbums zijn een uitvinding van de late jaren 1960. Was een album tot dan veeleer een

verzameling van eerder verschenen hitsingles, dan begonnen artiesten rond 1965 hun songs te clusteren, rond een thema, of een stijl. Sommigen maakten er een erezaak van om helemaal géén singles op een album te hebben.

Zo'n collectie songs heeft iets uitdagends: ze horen samen omdat ze gemaakt zijn in een beperkte tijd en ruimte, met een beperkte groep muzikanten, op een bepaald moment in het leven van de auteur. Behalve songs die toegankelijker zijn, en vaak singles worden, bevat zo'n album ook altijd muziek die 'anders' of 'moeilijker' en erg interessant is. En het hele album neemt je mee naar een wereldje met zijn eigen kleur, logica en emotie.

Bij elk album vertellen we waarom het goed is, wie de artiest erachter is en wat hij over het album te zeggen heeft. Zo wordt een album een verhaal dat wortelt in tijd, ruimte en iemands persoonlijke leven. Zoals een kind of een dierbare herinnering ijkpunten worden in ons geheugen.

Populaire muziek als een spel van paden

De oudste opnames in dit boek, van Louis Armstrong, dateren van bijna honderd jaar geleden. Populaire muziek heeft sindsdien een lang, boeiend traject afgelegd. Uit vooral Europese en Afrikaanse wortels, en middels veel migraties, ontwikkelde zich een landschap dat als een jungle oogt, maar dat eigenlijk een groot netwerk van paden is.

Paden ontstaan omdat mensen in de voetstappen van anderen op een doel afstappen. Jaren, soms eeuwenlang, wordt door *trial-and-error* een route uitgesleten in het landschap, tot die voor zowat iedereen hét pad is.

Zo ontstaan autosnelwegen. In de muziek noemen we die 'blues', 'folk' of 'hiphop'. Om elkaar duidelijk te maken over welke muziek we het hebben, gebruiken we graag die termen.

Maar artiesten lopen graag naast de kudde, en zodra een weg te vol zit gaan sommigen op zoek naar een meer eenzame route, een uitdagender traject, een kortere of net langere weg. Zo ontstaan naast die autosnelwegen ook kleinere wegjes, met namen als 'bluegrass' of 'shoegaze' of 'punk'.

Twaalf autosnelwegen op een drukke landkaart

In dit boek hebben we twaalf autosnelwegen gekozen. Voor elke maand één.

De grote wegen zijn 'blues', 'country', 'soul', 'folk', 'jazz' en 'afro-latino'.

Het zijn de oerpaden van de populaire muziek, zoals we die vandaag kennen.

Ten dele liggen ze over nog oudere paden, die eeuwen in de tijd teruggaan.

Maar dat is een ander verhaal.

De zes andere paden zijn recenter en moderner. Ze verhouden zich tot die oude autosnelwegen in een relatie van antagonisme, of schatplichtigheid. 'Rock' en 'pop' zijn als parasieten: ze halen hun kleur en levenskracht vooral uit andere genres, maar ontwikkelden een eigen aanpak. 'Indie' en 'urban' zijn grote, alternatieve paden die zich afzetten tegen de oude hiërarchie. 'Electronica' is een hypermodern pad voor de 21ste eeuw. 'Chanson' is een oude excentriekeling.

Het mooie is dat al die paden laten zien dat muziek meereist met ons en altijd onderweg is. En dat ze alle naar hetzelfde punt leiden: schoonheid en waarheid.

Hoe dit boek te gebruiken?

Je kan gewoon beginnen op 1 januari en dan elke dag, alsof dit een scheurkalender is, verder gaan. Dan keer je dus terug naar het begin van de twintigste eeuw en luister je een maand lang naar bluesy muziek.

Elke maand is op dezelfde manier opgebouwd. De eerste tien albums geven chronologisch de evolutie van een genre weer, in tien krachtige, creatieve momenten. De volgende twintig albums laten horen hoe elk genre zich verder ontwikkelde. Artiesten legden hun eigen accenten en werkten samen met artiesten uit andere genres. Soms vind je daar albums die verwant zijn, maar vanuit een heel andere bron. Dat kan: zo is de melancholie van de blues niet alleen een genrekenmerk, maar een universeel gevoel.

Je kan ook *random* bladeren. Sla open dat boek, lees tot je iets vindt dat je herkent of graag eens wil verkennen. Misschien boeit het en dan kan je in dezelfde maand verder op zoek gaan. Of je hebt na enkele dagen jazz zin in iets heel anders, een luchtig popgevoel zeg maar, en dan ga je grasduinen in de augustusmaand.

Alle albums in deze lijst staan bekend als heel geslaagd, maar natuurlijk hoef jij niet alle albums even goed te vinden. Daarom geven we zelf geen sterren, maar is er plaats voor jou om dat te doen. Personaliseer je boek door elk album dat je beluisterde naar eigen aanvoelen te quoteren. Dat kan gewoon door het aantal sterren (op vijf) in te kleuren.

Op elke pagina vind je verder dezelfde elementen: een albumbespreking, een

artiestenprofiel, luister- en kijktips, en enkele opvallende zaken. En een speciale bonus: van elk album geven we een 'voorloper' of een 'opvolger'. Zo verbinden we muziek doorheen tijd en ruimte.

Muziek is immers een continuüm, een spel van wederzijdse invloeden, een constante dialoog. Artiesten ondergaan invloeden uit andere tijdperken en van andere artiesten. Dat boeiende spel van beïnvloeden, lenen, stelen is een vanzelfsprekendheid die vandaag ondermijnd wordt: muziek wordt opgesloten in vakjes, in generaties, in doelgroepen, in rassen en genders, in releaseschema's. Daar wilden we iets aan doen.

Dus hebben we nagekeken wie de nieuwe Sinatra, Thelonious Monk, Patti Smith of Bram Vermeulen zijn. Of waar Lana Del Rey of Stromae 'het' haalden. Eenvoudig was dat niet, want het gaat om een spel met esthetiek en thematiek en creativiteit. Maar daarin te duiken, geeft het hele landschap reliëf en kleur. En zo staan in dit boek geen 365, maar 730 albums getipt. Ten slotte vind je in dit boek ook vijf lijsten met telkens tien albums. Dat zit zo: we hebben 365 albums gekozen vanuit duidelijke regels. Geen enkele artiest krijgt meer dan één album (tenzij hij/zij na een groepsfase solo ging). We hebben geen livealbums of compilaties opgenomen. Maar er zijn natuurlijk fantastische livealbums en compilaties, en soundtracks, met een meerwaarde. Die vind je dus op aparte eilandjes.

Aan de slag! En veel luisterplezier.

Tot slot: een beetje emancipatie

Er bestaan vele lijsten van albums. Sommige pretenderen een volledig beeld te geven van het beste van de populaire muziek, andere vernauwen hun focus tot één genre. We hebben er tientallen bekeken en vergeleken, de selecties gewogen, en op basis van enkele eigen criteria een unieke lijst gemaakt.

Deze lijst van 730 albums telt 25 procent vrouwelijke acts (met een vrouw als front). Dat lijkt niet veel, maar populaire muziek was zeker in de begindagen een erg mannelijke zaak, en die achterstand lopen de dames niet zo snel in, ook al omdat de selectiecriteria die de canon bepalen, overwegend mannelijk zijn.

De beroemde lijst van *Rolling Stone*, met de 500 beste albums aller tijden, telt 11,5 procent vrouwelijke acts. De *'1001 albums you must hear before you die'* telt 12 procent vrouwen. We hebben dat aantal graag verdubbeld, gewoon door er een beetje op te letten.

De lijst telt ook tien procent niet-westerse acts: uit Afrika, Latijns-Amerika en het Oosten. Daar wordt evengoed boeiende populaire muziek gemaakt. Vele van onze beste albums hebben zich zelfs fors laten inspireren door artiesten als Bob Marley, Fela Kuti, João Gilberto, Ravi Shankar... Die connecties worden vaak 'vergeten'. Om die reden is er een hele maand aan afro-latino-muziek gewijd, wat even gerechtvaardigd is als een hele maand aan blues te besteden. Nog meer niet-westerse artiesten staan gewoon in de andere maanden gerangschikt: ze vormen geen getto.

En we hebben ook tien procent Belgische artiesten. We zien geen reden om er een aparte categorie van te maken (en al evenmin om een maand 'Nederlandstalig' te maken), want Belgische acts ondergaan evengoed invloeden uit de hele wereld, en soms oefenen ze die invloed ook uit. Dat we een kleine regio zijn met weinig commerciële slagkracht doet daar niets van af.

En nu: luisteren!

*'I heard he sang a good song, I heard he had a style
And so I came to see him, to listen for a while
And there he was, this young boy,
a stranger to my eyes
Strumming my pain with his fingers
Singing my life with his words
Killing me softly with his song
Killing me softly with his song
Telling my whole life with his words
Killing me softly with his song'*

— LORI LIEBERMAN, 1971

BLUES

Blues is in essentie klagende muziek. Ze is repetitief, wekt een bepaalde trance op en volgt duidelijke stijlkenmerken, zoals bepaalde akkoorden ('*blue notes*') en herhalingen van bepaalde zinnen en gedachten. De teksten gaan over relaties die niet goed aflopen en over gebeurtenissen die de mensen terneerdrukken. De blues zingen of beleven helpt om die kwelling te verdragen of te boven te komen.

De blues is klagende muziek die helpt om de kwellingen van het leven te verdragen.

'*Music is the healer*', zei John Lee Hooker, een van de grote namen. Blues ontstond in de tweede helft van de negentiende eeuw. De belangrijkste bron was de traditionele muziek die de Afrikaanse slaven in de vijftiende en zestiende eeuw meegebracht hadden, en die ze bleven spelen in hun nieuwe thuisland. Die muziek werd vermengd met witte folkmuziek en '*spirituals*' (geestelijke

muziek). De hybride kwam tot bloei toen in de VS de slavernij was afgeschaft en de Afro-Amerikaanse bevolking de muziek aanwendde om haar identiteit mee te bestendigen. Blues ontwikkelde zich in een aantal stijlvarianten en kreeg een enorme boost na de Tweede Wereldoorlog, toen ze elektrisch ging. Bekende Britse muzikanten als Eric Clapton en The Rolling Stones voegden er hun eigen accenten aan toe, waarna die 'bluesrock' terugkeerde naar de VS en bij een wit publiek populair werd. We onderscheiden akoestische en elektrische blues, deltablues en Chicagoblues, blues uit België en blues uit Mali, de bakermat. Maar ook in Portugal, Spanje en Griekenland bestaat een eigen vorm van blues. Die is niet historisch verwant met de Afrikaanse traditie, maar uit dezelfde emoties van verlies en heimwee opgebouwd. Blues vermengde zich in de jaren 1950 met country en jazz, en werd de belangrijkste voedingsbron voor rockmuziek. Daarom komen ook verderop in dit boek bluesachtige platen voor.

KING OF THE DELTA BLUES SINGERS

1961 – ROBERT JOHNSON – VS – 43'08"

Deze zestien essentiële opnames van bluespionier Robert Johnson, opgenomen in 1936 en 1937, zijn een mijlpaal in het bluesgenre en inspireerden mee de opkomst en het succes van rock-'n-roll en de Britse r&b in de jaren 1960.

ROBERT JOHNSON

(actief 1929-1938)

Semimythische gitarist, songschrijver en zanger uit Mississippi, over wiens leven weinig geweten is. Johnson (1911-1938) kwam aan de kost als straat- en balmuzikant, verkocht zijn ziel aan de duivel om de blues te kunnen spelen, had in elke stad een vrouw en schreef een handvol absolute klassiekers die de deltablues met de stedelijke Chicagoblues verbonden.

OPVOLGER

KEB' MO' (1980 - nu)

Kevin Roosevelt Moore (°1951), aka Keb' Mo', maakte in 2003 een coveralbum en film met Martin Scorsese over de blues. Maar hij verbindt vooral de deltablues van Robert Johnson met vele mondiale, verwante stijlen. Op zijn debuutalbum **Keb' Mo'** (1994) staan twee covers van Johnson. In de documentaire *Can't you hear the wind howl* (1998) speelt hij de rol van de legende.

QUOTERING

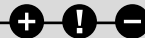

ZEKER ZIEN: Kortfilm *Stop breakin' down* van Glenn Marzano (YouTube), roadmovie *Crossroads blues* van John Doe (YouTube)

—
ZEKER HOREN: 'Come on in my kitchen', 'Hellhound on my trail'. Er is ook een volume 2.

'Son House en Robert Johnson bliezen me van mijn sokken. Dat was de muziek die ik mijn hele leven gemist had. De ziel en eerlijkheid van blues.'

— JACK WHITE

+ Robert Johnson was een topgitarist die veel topgitaristen inspireerde

! Wie betere geluidskwaliteit wil, kan het album *Me and Mr. Johnson* van Eric Clapton beluisteren

- Deze opnames hebben hooguit demoklankwaarde (maar daar moeten we het mee doen)

HARD AGAIN

1977 – MUDDY WATERS – VS – 49'39"

Muddy Waters' opnames waren niet altijd even rechtlijnig, maar met Hard again keert hij terug naar zijn essentie, met dank aan producer Johnny Winter. De 62-jarige zanger klinkt viriel, de energieke band bestaat uit goed op elkaar ingespeelde topmuzikanten. De release betekende een grote comeback voor de zanger.

MUDDY WATERS

(1941-1982)

Muddy Waters (1913-1983), de vader van de Chicagoblues, kwam uit Mississippi, maar door zijn gitaarspel elektrisch te versterken plaveide hij mee de weg voor de rockmuziek. In Chicago was hij in de fifties de koning. In de sixties sloot hij aan bij folk en soul, daarna werd hij bij leven al een legende. Zowel The Rolling Stones als het blad *Rolling Stone* inspireerden zich op zijn song 'Rolling stone'.

OPVOLGER

THE ANIMALS (1963-1969)

De Britse band rond zanger Eric Burdon (°1941) boetseerde in zijn begindagen een soulvolle, krachtige versie uit de Amerikaanse blues van John Lee Hooker en Muddy Waters. Als The Animals, en andere bands, Amerikanen geen spiegel hadden voorgehouden van hun eigen rijkdom, was die misschien gewoon verdwenen. Album: **The Animals (1964)**.

QUOTERING

ZEKER HOREN: 'Mannish boy', 'I can't be satisfied', 'Little girl'.

—

ZEKER ZIEN: film *Muddy Waters can't be satisfied* (2003), film *Godfathers and sons van Marc Levin* (2003), 'Live at Rockpalast, 1978' (YouTube)

'Mijn blues zijn zo simpel, maar heel weinig mensen kunnen ze precies zo spelen'.

— MUDDY WATERS

+ Het album is live opgenomen, wat het echte bluesgevoel zeer ten goede komt

! Goeie songtitel: 'The blues had a baby, and they named it rock and roll'

- Die voortdurende 'Yeah's' van Johnny Winter zijn als water in wijn: overbodig

MOANIN' IN THE MOONLIGHT

1959 – HOWLIN' WOLF – VS – 33'

Een nijldige, krachtige stem en occasioneel gehuil gaven Howlin' Wolf zijn aangrijpende stijl. Zijn debuutalbum was een samenraapsel van de eerste singles op het Chess-label, ingespeeld met uitstekende muzikanten en Wolf zelf op harmonica. Let vooral ook op het doordringende gitaarspel van Hubert Sumlin.

HOWLIN' WOLF

(1930-1976)

Chester Arthur Burnett (1910-1976), aka Howlin' Wolf, was getekend door een ellendige jeugd. Deze imposante man, die harmonica en slidegitaar speelde, leerde het vak van Charley Patton, Son House en Sonny Boy Williamson in het naoorlogse Chicago. Als rivaal van Muddy Waters nam hij een sterke plaats in het bluescircuit in, ook door voor zijn muzikanten werklozensteun en pensioen te regelen.

VOORLOPER

CHARLEY PATTON (1891-1934)

Charley Patton, uit Mississippi, wordt beschouwd als de vader van de deltablues. Hij zou deels indiaans bloed in zich gehad hebben en inspireerde de meeste bluesmuzikanten. Hij was een kleine man met een luide, rauwe stem die vooral Howlin' Wolf tot voorbeeld diende. Patton laat een aantal songs na, zoals 'Pony blues', en was later het onderwerp van veel documentaires (*American Epic*, 2017) en tributes.

QUOTERING

ZEKER ZIEN: 'Smokestack lightning', 'How many more years', 'Moanin' for my baby'

ZEKER HOREN: documentaire *Smokestack lightning (2017)*, 'Live in Washington, 1970' (YouTube)

'Het doet er niet toe wie je song zingt. Ze zingen hem omdat ze hem voelen. Probeer nooit een muzikant anders te laten werken dan hij doet: laat het hem spelen zoals hij het voelt.'

— HOWLIN' WOLF

+ Fascinerende stem waarbij zelfs Tom Waits verbleekt en die Arno inspiratie te over gaf

! De gitaarriff op 'How many more years' is volgens velen het begin van de rock-'n-roll.

- Eigenlijk kan Wolf niet zingen, maar net daardoor is hij zo aangrijpend

HOUSE OF THE BLUES

1967 – JOHN LEE HOOKER – VS – 35'

John Lee Hooker is op dit album grotendeels solo bezig met niets dan stem, gitaar en voet. Je hoort hem op de houten vloer stampen, je hoort zijn speciale akkoordenwissels, en in 1951 was hij nog relatief jong en puur. Een essentiële, groovy opname waarbij je als het ware bij de blueslegende op de schoot zit.

JOHN LEE HOOKER

(1942 - 2001)

Lang voor John Lee Hooker (1912-2001), uit Mississippi, hip werd met een rokerig imago en goed klinkende albums als *The healer* en *Mr. Lucky*, was hij een van de bluesmannen die veel reisde, veel speelde en weinig verdiende. Hij nam op onder verschillende namen en evolueerde van de landelijke stijl van zijn geboortestreek naar een stedelijkere, ritmische bluesvariant in Detroit, waar hij kon meesurfen op de naoorlogse boom.

OPVOLGER

JOHN MAYALL (1956 - nu)

John Mayall (°1933) was met zijn band The Bluesbreakers het grote 'vormingscentrum' voor vele Britse gitaristen die de blues wilden leren: onder zijn leerlingen Eric Clapton, Mick Fleetwood en Jack Bruce. Het album **Blues Breakers with Eric Clapton** (1966) is een klassieker, net als A hard road met Peter Green. Mayall blijft tot vandaag de blues uitdragen.

QUOTERING

ZEKER HOREN: 'Love blues', 'Louise', 'Ramblin' by myself'

—

ZEKER ZIEN: Film *John Lee Hooker: that's my story* (2005)

'Vroeger, in de koffiehuisen, kon je akoestisch spelen en iedereen luisterde. Doodstil was het. Nu willen de mensen niet meer luisteren, maar springen en dansen. Daarom zijn we elektrisch gaan spelen.'

— JOHN LEE HOOKER

+ Authentieke, levenskrachtige opnames van de bluesmeester en zijn gitaar

! Niet de meest vrouwvriendelijke plaat die u zult horen.

- De opnamekwaliteit is niet best en sommige effecten verstoren de zang

ARE YOU EXPERIENCED

1967 – JIMI HENDRIX – VS – 40'12"

In een tijd waarin bluesgitaristen de top van hun kunst bereikten, gooide Jimi Hendrix elke traditie en het stijlenboek ondersteboven. Zijn psychedelische en verstorende gitaarspel gaf rock een nieuwe grammatica. *Are you experienced* is een van de strafste debuutalbums ooit.

JIMI HENDRIX (1963-1970)

Jimi Hendrix (°1942-1970), uit Seattle, leerde het vak als hulpje in het soulcircuit, maar toen in 1966 de Britse manager Chas Chandler twee begeleiders rond hem gezet had, barstte zijn talent exuberant open, net toen de sixties naar het explosieve hoogtepunt gingen. Na drie succesvolle jaren, met drie klassieke albums, een tiental hits en een triomf op Woodstock achter de rug, misrekende hij zich oververmoeid in een overdosis slaaptabletten.

OPVOLGER

ERIC GALES (1990-nu)

Geen enkele muzikant kan Jimi Hendrix opvolgen: zijn erfenis is versnipperd over tientallen genres en musici. Dat Eric Gales (°1974), uit Memphis, in blueskringen de 'reïncarnatie van Jimi Hendrix' genoemd wordt, komt vooral omdat hij een geweldig goeie gitarist is, die Hendrix' gitaarstijl erg goed beheerst. Album: **Middle of the road** (2017).

QUOTERING

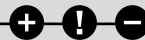

ZEKER HOREN: 'Foxy lady', 'The wind cries Mary', 'Purple Haze'

ZEKER ZIEN: film *All is by my side* (John Ridley, 2013), 'Live in Stockholm, 1969' (YouTube)

'Ik dacht dat ze in Engeland speelden zonder "het" te voelen, maar nee. Eric Clapton is fabuleus, man. Ik dacht echt "God" toen ik hem hoorde. Telkens als we elkaar zien, praten we alleen over muziek.'

— JIMI HENDRIX

- + Directe en primitieve sound, onwerkelijke vloedgolf aan ideeën
- ! Geen nummer één, want daar stond toen *Sgt. Pepper's* van The Beatles
- De meestal spontane, organische begeleiding kwam erg snel tot stand

TRUTH

1968 – JEFF BECK – GB – 40'16"

Na zijn verblijf in The Yardbirds sloeg Jeff Beck op zijn eerste soloalbum een brug van blues naar hardrock. Met basgitarist Ronnie Wood en zanger Rod Stewart pakte de Jeff Beck Group een aantal klassiekers van B.B. King, Muddy Waters en Buddy Guy aan, aangevuld met enkele songs van Beck en Stewart. Die schreven ze onder het pseudoniem Jeffrey Rod.

JEFF BECK

(1964 – nu)

Misschien was Jeff Beck (°1944), uit Wallington, een te goeie gitarist om ook een succesvolle songschrijver te worden? Beck was als jonge man in de ban van rock-'n-roll en blues, en leverde in zijn lange carrière vooral instrumentaal werk af. Hij was de evenknie van Jimmy Page (Led Zeppelin) en Eric Clapton in The Yardbirds, richtte de Jeff Beck Group op en werd later vooral een zeer gewaardeerd gastmuzikant bij vele Britse sterren. Hij won acht Grammy's.

OPVOLGER

AEROSMITH (1970 – nu)

Vooraf gitarist Joe Perry is sterk beïnvloed door Jeff Beck. Hij bepaalt in belangrijke mate de sound van Aerosmith, een door de blues bepaalde Amerikaanse hardrockband. De band brak in 1975 mega door met het album **Toys in the attic** en de single 'Sweet emotion'. Aerosmith is vandaag de succesvolste hardrockband in de VS ooit.

QUOTERING

ZEKER HOREN: 'Blues deluxe', 'O' man river', 'Shapes of things'

—

ZEKER ZIEN: film *Still on the run* (2018), 'Live at Royal Albert Hall, 2014' (YouTube)

'Elke muzikant in Londen wist wat de anderen deden. Groepen gingen elkaars concerten bekijken, dat was plezierig. We leken samen een doel te hebben.'

— JEFF BECK

+ Heel bezielde bluesplaat, die tal van bands later inspireerde

! Rod Stewart klinkt hier jong (23), energiek en heel rootsvol

- Als u niet van gitaarsolo's houdt, misschien niet te veel verwachten

RAIN DOGS

1985 – TOM WAITS – VS – 53'46"

Met geluiden die hij opnam in de straten van Manhattan, met gitarist Marc Ribot en Keith Richards als creatieve partners, maakte Tom Waits van Rain dogs een briljante soundtrack van grootstedelijke vervreemding. De suite van negentien songs borduurt op jazz, folk, rock en oude blues. Ze draagt tegelijk weemoed en schoonheid in zich, en pijn.

TOM WAITS

(1971 nu)

Tom Waits (°1949), uit Californië, is een kind van de beatnik-cultuur. Hij incarneert hun liefde voor dwarse literatuur, voor theatrale experimenten en jazz. Op zijn eerste albums ontwikkelde hij zich als pianocrooner, maar na zijn huwelijk met Kathleen Brennan vond hij zichzelf opnieuw uit met *Swordfishtrombones*, een hoekige fusie van blues en cabaret. Dat, en zijn rauwe stem, werd zijn identiteit en verbond hem met de wereld van theater en opera.

OPVOLGER

G. LOVE & SPECIAL SAUCE

(1992 nu)

Garrett Dutton (°1972), uit Pennsylvania, kreeg in 1994 veel aandacht voor zijn fusie van blues met hiphop. Eerder hadden artiesten als Dr. John en Tom Waits al in die zin gewerkt, maar Garrett, onder de naam G. Love, kon in zijn tijd direct met hiphop werken. Het derde album **Coast to coast motel** (1995), met onder meer de Rebirth Brass Band uit New Orleans, was de best geslaagde release.

QUOTERING

ZEKER HOREN: 'Clap hands', 'Hang down your head', 'Union Square'

—

ZEKER ZIEN: documentaire *Second hand stories* (2006, YouTube), documentaire *Tales from a cracked jukebox* (2017, YouTube)

'Je kan vandaag alles hebben door op een knop te drukken. Maar ik wil een klank die ik nagejaagd en gedood, gevild en gekookt heb. Dan voel ik me beter.'

— TOM WAITS

+ De sfeer van havenkroegen, jazzrepetities, zeerovers en stripteasebars

! *Rain Dogs* is het tweede deel van een trilogie, met ook *Swordfishtrombones* en *Frank's wild years*

- Waits herhaalt zichzelf wat veel, dus mondjesmaat genieten

STRONG PERSUADER

1986 – ROBERT CRAY – VS – 39'34"

Weinigen vertellen zo elegant over ontrouw en verlies als Robert Cray. *Strong persuader* is gesmeed uit blues, soul, rock. De ernstige Cray mat het genre zo'n verfind imago aan dat hij er de posterboy van werd. De zanger schopte het tot op het podium van Rock Werchter. In de VS kreeg het album een grammy.

ROBERT CRAY

(1974 - nu)

Robert Cray (°1953), uit Georgia, is een standvastige kerel. Toen hij een hit had, hield hij het hoofd koel en concentreerde hij zich op continuïteit, met onder meer het album *Don't be afraid of the dark*. Het leverde hem sidespots op naast John Lee Hooker en Eric Clapton, vijf Grammy's, en gitaarproducent Fender noemde twee Stratocasters naar hem. Cray bleef zichzelf tot vandaag trouw: een waardige ambassadeur van de blues.

VOORLOPER

B.B. KING (1948-2015)

Groot songschrijver, onvermoeibare performer, dé ambassadeur van de blues in de wereld. Riley B. King (°1925) werd geboren op een katoenplantage, leerde zingen in de kerk, ontwikkelde zijn eigen gitaarstijl (meestal op een Gibson) en won vijftien Grammy's. Hij opende vele deuren voor de blues en speelde geweldig veel shows. Te genieten op **Live at the Regal** (1965).

QUOTERING

ZEKER HOREN: 'Smoking gun', 'Right next door', 'Still around'

—

ZEKER ZIEN: documentaire *Live in Atlanta, 1989* (BBC, YouTube)

'Elk album is als een foto die we nemen van waar we op een bepaald moment staan. Met de muzikanten die er dan zijn, en hoe we op dat moment, weer wat ouder, de wereld zien.'

— ROBERT CRAY

- + Het gitaarspel is virtuoos, maar staat steeds in dienst van de emoties
- ! De eerste bluesman sinds B.B. King die de blues bij een breder publiek bracht
- In de bluesmythologie is deze goed opgevoede, bescheiden man een beetje kleurloos...

TEXAS FLOOD

1983 – STEVIE RAY VAUGHAN – VS – 38'48"

Stevie Ray Vaughan maakte naam als liveact en werd om die reden opgepikt om deze eerste plaat te maken. Ze klinkt dan ook fris en intens, al vonden sommige critici dat Vaughan verre van origineel was. Zijn kracht zat meer in zijn begeesterende gitaarspel dan in zijn songs.

STEVIE RAY VAUGHAN (1965-1990)

Stevie Ray (1954-1990) is de jongere broer van Jimmie Vaughan (Fabulous Thunderbirds), en groeide op in Texas. Hij speelde meer dan tien jaar live voor hij in Montreux ontdekt werd door David Bowie (die hem inviteerde voor zijn album *Let's dance*). Hij was beïnvloed door jazzmuziek en vooral door Jimi Hendrix, werd het boegbeeld van de Texaanse blues en overleed in 1990 tragisch in een helikopterongeluk.

OPVOLGER

KENNY WAYNE SHEPHERD (1990-nu)

Nadat Kenny Wayne Shepherd (°1977), uit Louisiana, in 1984 Stevie Ray Vaughan ontmoette, wilde hij nog maar één ding: gitaar spelen. Hij had steun aan zijn vaders platencollectie, versierde al snel een groot platencontract en maakte in 1997 het succesvolle **Trouble is**. Hij heeft zich ontwikkeld tot bluesambassadeur, die de overlevers van het genre in 2008 opzocht voor het project *Blues from the backroads*.

QUOTERING

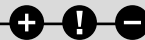

ZEKER HOREN: 'Love struck baby', 'Pride and joy' en een heel concert op de Deluxe-uitgave.

ZEKER ZIEN: 'Albert King & Stevie Ray Vaughan in session, 1983' (YouTube).

'Muziek heeft me geholpen om te proberen van mensen te houden. Ze is een goeie reden om ergens om te geven. Je kan proberen om iets dat je voelt aan mensen te geven.'

— STEVIE RAY VAUGHAN

+ Eerlijke, doorvoelde interactie tussen 's mans stem en gitaarspel

! Voor gitaarfreaks zijn de twee instrumentale songs (vooral 'Lenny') genieten geblazen

- Als u niet van lange, viriele gitaarsolo's houdt: wegblijven

DE STIJL

2000 – THE WHITE STRIPES – VS – 37

Opgedragen aan de Nederlandse kunstbeweging De Stijl (Rietveld, Mondriaan...) biedt het tweede album van het garagerockduo The White Stripes een minimalistische versie – één gitaar, één drumkit – van bluesrock. Denk aan de vroege Kinks, aan een uitgeklede Led Zeppelin, maar denk daarom niet dat het simpel is.

THE WHITE STRIPES

(1997-2011)

Wereldwijd bekend als de auteurs van de voetbalhymne ‘Seven nation army’ was White Stripes uit Detroit een invloedrijke rockband die de muziek en esthetiek tot een rechtlijnig minimum terugbracht. Op latere albums als *Elephant* en *Icky thump* werd die aanpak verder uitgewerkt. De groep bereikte de status van superband, tot het duo zijn werk voltooid achtte en Jack White een solocarrière begon.

VOORLOPER

THE STOOGES (1967- nu)

Tumultueuze rockband die met zijn punkrock niet bepaald paste in de psychedelische sixties en na het afleveren van album *Fun house* een eerste van vele keren stopte. Zanger Iggy Pop (*1947) schopte schandaal met uitdagende teksten, een agressieve podiumact en een lange heroïneverslaving. Album **Raw power** (1973) had een grote invloed op de punkmuziek en Pop bouwde een goeie solocarrière uit (*Lust for life*, 1977).

QUOTERING

ZEKER HOREN: ‘Why can’t you be nicer’, ‘Apple blossom’, ‘Death letter’

—

ZEKER ZIEN: film *Under great white northern lights*, 2009 (dvd),

‘Glastonbury live, 2005’ (YouTube)

‘We gingen ervan uit dat wat we deden privé was. Vijftig fans in elke stad. Maar iets ontsnapte aan onze controle. Vijfhonderd mensen hadden we ineens, en een tweede concert. Was iedereen gek geworden?’

— JACK WHITE

+ The White Stripes staan hier in hun volle jeugdige, spontane kracht

! Voor oudere rockfans is het album een kwis: ‘Zoek tien Britse sixtiesbands in de mix’

- De huiselijke, optimistische teksten doen ietwat zonevreemd aan

TAKIN MY TIME

1973 – BONNIE RAITT – VS – 37'37"

Heel gevarieerde stijlenmix, ingespeeld met een klein leger superieure muzikanten, waaronder Little Feat. Raitt ontdekte hier haar grootste gave: hoe ze andermans woorden helemaal tot de haren kon maken, en hoe ze met topmuzikanten kon samenwerken op gelijke voet. En ze riep graag erg uiteenlopende emoties op.

BONNIE RAITT

(1971 nu)

Bonnie Raitt (°1949), uit Californië, groeide op met muzikale ouders en leerde het vak door mee te toeren als voorprogramma van bluesacts. Toen ze andere songs begon te zingen, en er ook zelf schreef, werd ze een eigentijdse artieste, die vandaag een grote reputatie heeft als tekstschrijver en gitariste. Haar bekendste album is grammy-winnaar *Nick of time*, maar *Takin my time* was de plaat waarop ze echt openbloede.

OPVOLGER

SUSAN TEDESCHI (1995 nu)

Vaak in één adem genoemd met Bonnie Raitt omwille van de zeer gelijkende stem en het dito repertoire. Susan Tedeschi (°1970), uit Boston, put uit oude blues en soul, en treedt tussen haar eigen shows ook op met echtgenoot Derek Trucks (van Allman Brothers) onder de naam Tedeschi Trucks Band. Even proeven? **Hope and desire** (2005).

QUOTERING

ZEKER HOREN: 'Everybody's crying mercy', 'Wah she go do', 'Guilty'

—

ZEKER ZIEN: 'BBC Four Sessions, 2013' (YouTube)

'Muzikanten delen een bepaalde soort humor. Velen van ons zijn professionele feestneuzen. We moeten niet naar bed gaan als we daar geen zin in hebben.'

— BONNIE RAITT

- + Twee troeven: een soepele bluesstem en een poëtische slidegitaar
- ! Er spelen 25 muzikanten op deze plaat, en allemaal zijn ze uitstekend
- Haar voorkeur voor sombere songs maken een mens melancholisch

DISRAELI GEARS

1967 – CREAM – GB – 33'37"

Een van de grote albums waarmee bluesmuziek inhaakte op de psychedelische mode van het moment. Supertrio Eric Clapton, Jack Bruce en Ginger Baker gaan in de clinch, met producer Felix Pappalardi als katalysator en op de achtergrond een heleboel vreemde ideeën als stoorzenders. Hij duurde maar even, maar de trip was geniaal.

CREAM (1966-1968)

Samen met Jimi Hendrix schopte Cream, zo genoemd omdat de heren zichzelf top vonden, stevig tegen de fundamente van de bluesmuziek en bereidde hij op die manier de weg voor bands als Led Zeppelin en Lynyrd Skynyrd. Cream had een grote invloed op de ontluikende hippiescene in Californië, maar ging snel ten onder aan interne ruzies tussen Baker en Bruce.

OPVOLGER

MASTERS OF REALITY (1981 nu)

Deze hardrockband van Chris Goss (°1958) was van in het begin geïnspireerd door sixtiesbands als Led Zeppelin, Black Sabbath en Cream. In 1993 vervoegde Cream-drummer Ginger Baker de band voor het album **Sunrise on the Sufferbus**. De bezetting blijft wisselen en de band is maar in periodes actief.

QUOTERING

ZEKER HOREN: 'Tales of brave Ulysses', 'Strange brew', 'Sunshine of your love'

ZEKER ZIEN: film *Cream's Farewell Concert* (1969, BBC), 'Live Royal Albert Hall, 1968' (YouTube)

'Ik herinner me hoe we in 1967 naar een be-in gingen in Central Park en wat popcorn aten. Nou, ik dacht dat het popcorn was, maar het was eigenlijk acid.'

— JACK BRUCE

+ De synergie in spel en samenhang van een uniek trio

! Martin Sharp ontwierp een van de meest psychedelische covers uit die jaren

- Als de heren hun ego's even opzij hadden gezet, wat was dan niet nog mogelijk geweest?

SAFE AS MILK

1967– CAPTAIN BEEFHEART – VS – 33'40"

Het debuutalbum van Captain Beefheart met zijn Magic Band gaat op reis in de deltablues. Het opent met een commentaar op Muddy Waters, en songs als 'Plastic factory' en 'Grown so ugly' beklemtonen de verwantschap. Platenfirma A&M vond het 'te negatief' en Beefheart verkaste naar het kleine Buddah-label. Het album haalde de top 100 niet, maar klinkt vandaag levendig en eigenzinnig. En rootsy, maar lang niet meer zo buitenaards als toen.

CAPTAIN BEEFHEART (1964-1982)

Don Van Vliet (1941-2010), aka Captain Beefheart, uit Californië, geldt als een van de innovators in de rockmuziek. Hij beïnvloedde in Vlaanderen artiesten als dEUS en Arno en maakte dertien albums op het kruispunt van freejazz, bluesrock en avant-garde. *Trout mask replica* (1969), een complex dubbelalbum opgenomen met Van Vliet als dictator, geldt vooral voor muzikanten als zijn meesterwerk. Van Vliet probeerde het later met toegankelijker albums, maar hield het in 1982 voor bekeken als muzikant.

OPVOLGER

MORPHINE (1989-1999)

Morphine, een trio uit Massachusetts, speelde bluesy rock met een jazzattitude. De minimalistische bezetting van (tweesnarige) bas, drums en baritonsax paste goed bij de donkere, wat laconieke zangstijl van Mark Sandman. **Cure for pain** (1993) laat de intrigerende, vaak humoristische aanpak goed horen en kreeg vooral bijval in Frankrijk en België. De muziek werd steeds vaker gebruikt in soundtracks, maar Sandman overleed plots aan een hartaanval tijdens een concert in Italië (1999).

QUOTERING

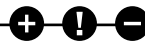
ZEKER HOREN: 'I'm glad', 'Electricity', 'Abba zaba'

—

ZEKER ZIEN: documentaire *Captain Beefheart, BBC 1997* (YouTube), 'Live at the Beat Club, 1972' (YouTube)

'De beste wijn die ik ooit dronk? In Brussel. Oude wijn, zeventiende eeuw. Er zat een versteende spin in de kurk. En het sneeuwde, de vlokken waren als witte rozen die in slow motion neerdaalden. Wonderlijk, vooral die wijn.'

— DON VAN VLIET

+ Een van de beter beluisterbare, en authentieke, albums van deze beeldenstormer

! Op gitaar horen we de 20-jarige Ry Cooder, maar die hield het geen jaar uit bij de groep

- Helaas ook een beetje gedateerd, nu zovelen als Tom Waits er alle zuurstof uit opgezogen hebben

CHEAP THRILLS

1971 – JANIS JOPLIN – VS – 34'10"

Tweede album van Janis Joplin, opgenomen met Big Brother and The Holding Company, de band die haar uit Texas terughaalde en met wie ze groot werd op het festival van Monterey. De rauwe, directe opname geeft een accuraat beeld van haar belangrijkste kracht. Wie Joplin wat meer gepolijst wil horen, kiest best voor het postuum uitgebrachte album Pearl.

JANIS JOPLIN (1962-1970)

Een van de meest indringende, kwetsbare en invloedrijke zangeressen van de sixties. Janis Joplin (1943-1970), afkomstig uit Texas maar groot geworden in San Francisco, baande het pad voor honderden vrouwen na haar, zong elk concert aan 150 procent, en laat een tiental iconische songs na. Ze overleed aan een overdosis heroïne, zestien dagen na Jimi Hendrix.

OPVOLGER

FLORENCE & THE MACHINE (2007-nu)

Florence Welch (°1986), uit Londen, heeft niet dezelfde stem, maar put zoals Janis Joplin overvloedig uit rock en soul. Ze heeft een vergelijkbare wilde podiumprésence en laat op albums als **Lungs** (2009) horen dat ze, ook zoals Joplin, gelooft dat je op een podium moet proberen om je pijn in iets moois te vertalen.

QUOTERING

ZEKER HOREN: 'Piece of my heart', 'Summertime', 'Ball and chain'

—

ZEKER ZIEN: films *The rose* (1979) en *Janis: Little girl blue* (2015), en 'Live in Frankfurt, 1969' (YouTube)

'Je moet al die dingen voelen in jezelf, die dingen die je daar steeds weg probeert te duwen omdat ze niet van pas komen in een beleefde conversatie.'

— JANIS JOPLIN

+ Dit is de Joplin zoals ze in de Summer of Love (1967) te horen was

! De spetterende, psychedelische albumhoes van lokaal icoon Robert Crumb is een topper

- Onevenwichtige opname, want bands in die tijd richtten zich vooral op de live-uitvoering

THE SOURCE

2006 – **ALI FARKA TOURE** – MALI – 60'21"

Het elfde album van Ali Farka Touré, uit Mali, is grotendeels een afspraak met zijn vaste muzikanten Amadou Cisse, Hamma Sankare en Oumar Touré, met Afel Bocoum als zanger, en de Amerikaanse bluesgasten Taj Mahal en Rory McLeod. Eigenlijk al eens uitgebracht in 1992, serveert het onversneden traditie, met kabbelende percussie, levendige koorzang en het beweeglijke gitaarspel van de meester zelf.

ALI FARKA TOURE

(1976-2006)

De Malinese gitarist (1939-2006) werd bij leven uitgebreid gevierd als dé vertegenwoordiger van de Afrikaanse blues, die met de slavenhandel mee overstak naar de VS. Of dat nu helemaal klopt of niet, Touré is binnen de Malinese muziek een referentie, die prachtige melodieën en pentatonisch spel uitzette, repetitief opgaand naar extase. Hij dialogueerde graag met westerse muzikanten, zoals Ry Cooder (*Talking Timbuktu*), maar luister ook en vooral naar zijn platen met kora-virtuoos Toumani Diabaté.

OPVOLGER

COREY HARRIS (1995 nu)

Bluesgitarist Corey Harris (°1969), uit Denver, is een van de eerste muzikanten die de blues uitgebreid academisch bestudeerde. Hij werkt in kleine kring en maakte in 2002 **Mississippi to Mali** met Ali Farka Touré. Op dat album proberen de heren de verbanden tussen de Malinese traditie en de deltablues terug te vinden.

QUOTERING

ZEKER HOREN: 'Goye Kur', 'Cinquante-six', 'Takamba'

—

ZEKER ZIEN: documentaire *Feel like going home* (Martin Scorsese, 2004), documentaire *A visit to Ali Farka Touré* (YouTube)

'Afrikaanse zwarte mensen zijn niet vernederd. Als muzikanten ervaar ik hen als heel upbeat en positief en optimistisch. Dat geeft hen een andere "flow" wanneer ze spelen.'

— RY COODER

+ Malinese blues straalt meer rust en subtiliteit uit dan zijn Amerikaanse neef

! Zoek de heruitgave van *World Circuit* in 2018, met veel meer muziek en een mooi boekje

- Het genre heeft nooit een standaardnummer in het westerse gehoor binnengekrepen